

نیم نگاه

روایتی کوتاه از زیارتی بی‌نظیر در تاریخ اسلام

جابر و عطیه؛ پیشگامان زیارت اربعین

زَهره هاشمی| جابر بن عبدالله انصاری از چهره‌های برجسته صدر اسلام و از اصحاب خاص پیامبر اکرم(ص) بود. او در نوجوانی به پیامبر(ص) ایمان آورد و در بیشتر غزوات در کنار ایشان حضور داشت. عشق و وفاداری جابر به خاندان پیامبر(ص) تنها به دوران حیات حضرت(ص) ختم نشد؛ او پس از رحلت رسول خدا(ص) نیز همواره مدافع حق و همراه امامان معصوم(ع) بود.

جابر در کنار امیرالمؤمنین(ع) در جنگ‌های جمل، صفین و نهروان شرکت کرد و پس از آن نیز با امام حسن مجتبی(ع) و امام حسین(ع) بیعت وفاداری داشت. روایت‌ها می‌گویند او حتی در دوران خفقان حجاج بن یوسف ثقفی، بدون ترس از جان، به مردم از فضائل اهل بیت(ع) می‌گفت.

در سال ۶۱ هجری، هنگامی که خبر فاجعه کربلا و شهادت امام حسین(ع) و یارانش به مدینه‌یه رسید، جابر که در آن زمان نابینا شده بود، اندوهی سنگین بر دلش نشست. اما این نابینایی مانع حرکت او نشد. او تصمیم گرفت به دیدار مزار سیدالشهدا(ع) برود و عهد دیرینه‌اش را تازه کند. او در این سفر تنها نبود بلکه عطیه بن سعد عوفی کوفی، از یاران امیرالمؤمنین(ع) و شاگردان برجسته ابن عباس نیز همراه او بود. عطیه در علم تفسیر قرآن سرآمد بود و به دلیل ارادتش به اهل بیت(ع) بارها مورد آزار حجاج قرار گرفت. عطیه در این سفر معنوی، راهنمای جابر شد و با محبت و احترام، نابینای سالخورده را تا کربلا همراهی کرد.

نخستین زائران، نخستین زیارت

هوای کربلا آرام است، اما زمین هنوز داغ حادثه‌ای است که تنها ۴۰ روز پیش رخ داده است. تسلیم مالیم، بوی خون و غربت را با خود می‌آورد. جابر بن عبدالله انصاری، صحابی کهنسال پیامبر(ص) و از انصار مدینه، آرام و سنگین قدم به سوی فرات می‌رود. سال هاست چشمانش روشنایی را از دست داده، اما دلش هنوز می‌پیند.
مروزی نوشته‌اند جابر و عطیه، در بیستم صفر، یعنی ۴۰ روز پس از عاشورا به کربلا رسیدند. پیش از ورود به حرم، عطیه جابر را کنار فرات برد تا غسل کرده، لباس تمیز بپوشد و خود را معطر کند. سپس دست جابر را گرفته و به سمت مرقد امام حسین(ع) می‌برد.

به مزار که می‌رسند، جابر دست بر خاک می‌گذارد. گویی خاک هم بغض کرده است. بوی خون و عطش هنوز در هواست. صدای لرزان جابر در سکوت دشت می‌پیچد:

«السلام علیک یا ابا عبدالله، السلام علیکم یا صفوة الله، السلام علیکم یا احباء الله…».

اشک هایش بی آنکه چشم ببیند، راه خود را پیدا می‌کنند. در دل می‌گوید: «ای حسین! شهادت تو دل‌ها را شکست، اما راهت را هیچ‌کس نمی‌تواند خاموش کند».

وقتی جابر دستش را بر خاک قبر نهاده، چنان اشک ریخت که بیهوش شد. پس از به هوش آمدن، با صدایی لرزان سلام داد و گفت: «السلام علیکم یا آل الله… شهادت می‌دهم شما در راه خدا جهاد کردید، بر خدا صبر کرده و جان خود را فدای حق کردید. به خدا سوگند ما نیز بر همان عهد و پیمان شما هستیم».

این حرکت، نه فقط یک زیارت شخصی، بلکه آغاز سنتی ماندگار شد که امروز میلیون‌ها نفر در اربعین حسینی آن را تکرار می‌کنند. جابر با این زیارت، پیام داد عاشورا با شهادت حسین(ع) پایان نیافته و یاد او باید زنده بماند.

میراث وفاداری

جابر بن عبدالله انصاری تنها یک راوی حدیث و یک یار پیامبر(ص) نبود؛ او پلی بود میان عصر نبوت و نسل‌های بعدی. در جوانی در بسیاری از غزه‌های پیامبر(ص) شرکت کرد و پس از رحلت آن حضرت، تا آخرین لحظه، یاور و دوستدار اهل بیت(ع) ماند. عمرش را در خدمت حقیقت گذراند و با سفر اربعین، آغازگر سنتی شد که امروز، قرن‌ها بعد، میلیون‌ها زائر با پای پیاده در مسیر عشق تکرار می‌کنند. جابر با عمر طولانی و تجربه‌ای سرشار از همنشینی با پیامبر(ص) و امامان(ع) در تاریخ به‌عنوان نماد وفاداری به اهل بیت(ع) شناخته می‌شود.

آری آن روز، در سکوت دشت کربلا، پیرمردی نابینا او روشن دل، به همراه عطیه، همراهی صبور و عاشق اهل بیت(ع) نخستین سلام اربعین را به حسین(ع) رساندند. سلامی که هنوز پس از گذر سال‌ها، در دل زائران رزمه می‌شود و راه کربلا را روشن نگه می‌دارد.

خبر

با همکاری بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی برگزار می‌شود

وبینار «جهانی شدن گردشگری زیارتی» با حضور استاد دانشگاه ابرلند

با همکاری بنیاد پژوهش‌های اسلامی و معاونت امور بین الملل آستان قدس رضوی، در چهاردهمین نشست از سلسله‌وبینارهای «زیارت در جهان»، روند جهانی شدن گردشگری زیارتی با سخنرانی دکتر کیفن گریفین بررسی می‌شود.

به گزارش آستان‌نیوز، این نشست پنجشنبه ۱۶ مرداد ۱۴۰۴ با ارائه دکتر کیفن گریفین، استاد دانشگاه صنعتی دولین ابرلند، بر پایه کتاب Religious Tourism and Pilgrimage Management of etaa.com/ motealeat_zyarat و آرشپو جلسات در تلگرام به نشانی t.me/pil_stu مراجعه کنند.

واکاوی ابعاد علمی و میان‌رشته‌ای پدیده زیارت در کتاب «الهیات زیارت»

به همت بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، کتاب «الهیات زیارت» منتشر و روانه بازار نشر شد. به گزارش آستان‌نیوز، این اثر که به واکاوی علمی و میان‌رشته‌ای پدیده زیارت از منظر الهیات، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، فلسفه و عرفان می‌پردازد، حاصل مجموعه‌مقالات

برگزیده نخستین همایش بین المللی الهیات زیارت است که با همکاری انجمن علمی فلسفه دین ایران، در مشهد برگزار شد. کتاب «الهیات زیارت» دربردارنده ۱۷ مقاله برگزیده است که به واکاوی چندجانبه پدیده زیارت می‌پردازد و تلاشی می‌کند با رویکردی میان‌رشته‌ای، این آیین دینی و اجتماعی را از زوایای گوناگون تحلیل و تبیین کند. بنیاد پژوهش‌های اسلامی

آستان قدس رضوی که از آبان ۱۴۰۲ به‌صورت رسمی جایگاه پژوهشگاه را با سه پژوهشکده مستقل کسب کرده، تمرکز ویژه‌ای بر مطالعات زیارت دارد. این نهاد با ساماندهی پژوهشکده‌ها به شکل مأموریت محور، پژوهش‌های گسترده‌ای را در حوزه زیارت تعریف و اجرا می‌کند. برگزاری همایش بین‌المللی «الهیات زیارت» نیز از جمله این فعالیت‌ها بود که زمینه

مروری بر شبهات و پاسخ‌های علمادر مورد زیارت و دیدار جابر بن عبدالله در روز اربعین با کاروان اسرا (روایت اربعین -۱)

نخستین زائری که دوستدار اهل بیت(علیهم‌السلام) بود

لر یحانه عامل نیک | در تاریخ تشیع، انسان‌های بزرگ کم نیستند که شاید به‌طور دقیق آن‌ها را ننشاسیم ولی به‌خاطر میراثی که برای ما به‌جا گذاشته‌اند تا همیشه مدیون آن‌ها خواهیم بود. افرادی که در زمان مناسب با آگاهی خود، حق را شناختند و به یاری‌اش شتافتند. جابر بن عبدالله یکی از این شخصیت‌هاست. در بسیاری از کتب تاریخی در مورد اینکه او در روز اربعین به زیارت امام حسین(ع) رفته اتفاق نظر وجود دارد. سنتی که کماکان در عصر ما ادامه دارد. کما اینکه از او زیارت‌نامه‌ای هم برای ما به یادگار مانده است. «جابر بن عبدالله» مفتخر به ملاقات هفت معصوم(ع) بود و از محضر رسول خدا(ص)، امیرالمؤمنین(ع)، فاطمه زهرا(س)، امام حسن(ع)، امام حسین(ع)، امام زین‌العابدین(ع) و امام باقر(ع) بهره‌برده است. در ادامه به این شخصیت و سؤال‌هایی که درباره نخستین زیارت اربعین وجود دارد خواهیم پرداخت.

زیارتی از دل برآمده

اینکه بخوایم با امام حسین(ع) و یارانشان همراه باشیم و دلمان بتپد که ای کاش در رکاب ایشان می‌بودیم! آرزویی است که از دل بسیاری از ما شیعیان گذشته است؛ حتی برای عطیه که در همراهی جابر بود. نقل شده عطیه از جابر می‌پرسد: ای جابر! چگونه [یا آنان] شریک باشیم| با آنکه ما نه به دره‌ای فرود آمدیم و نه از کوهی بالا رفتیم و نه شمشیری زدیم، در حالی که اینان سرهایشان از پیکر جدا شد و فرزندانشان یتیم و زنانشان بیوه شدند؟ جابر گفت: ای عطیه! شنیدم که حبیبم پیامبر خدا(ص) فرمود: «هر کس گروهی را دوست داشته باشد با آنان محشور شده و هر کسی کار کسانی را دوست داشته باشد، در کارشان شریک می‌شود» و سوگند به آن که محمد(ص) را به حق به پیامبری برانگیخت نیت من و همراهانم همان است که حسین(ع) و یارانش بر آن رفته‌اند.

زیارت‌نامه اربعین بااین فراز آغاز می‌شود: «السَّلامُ عَلَی وَلِیِّ اللَّهِ وَحَبِیبِهِ السَّلامُ عَلَی خَلِیلِ اللَّهِ وَنَحْبِیبِهِ السَّلامُ عَلَی صَفِیِّ اللَّهِ وَ اَیْنَ صَفِیِّهِ السَّلامُ عَلَی الْخَسَنِیْنَ الْمَعْظُومِ الشَّهِیدِ السَّلامُ عَلَی أُسَیْرِ الْکُرَبَاءِ وَ قَتِیلِ الْفُجَرَاءِ…» سلام بر ولی خدا و حبیبش، سلام بر دوست خدا و نجیبش، سلام بر بنده برگزیده خدا و فرزند برگزیده‌اش، سلام بر حسین مظلوم شهید، سلام بر آن دچار گرفتاری‌های واکشته‌اشک‌ها….

به همین دلیل سیرنگاران را تاریخ‌نویسان نام او را در شمار نخستین کسانی معرفی می‌کنند که به دفاع از حقانیت و جایگاه والای امیرالمؤمنین(ع) و اهل بیت(ع) اقدام کرد و نقش مؤثری در بیان فضائل و معرفی ایشان به‌عنوان اقبال برحق در زمان امامتشان در قالب نقل روایات مهم از قبیل حدیث غدیر، حدیث منزلت، حدیث ثقلین و… داشته است. شخصیت علمی و اخلاقی جابر طوری است که بیشتر مورخان و محدثان قر‌قه‌های مختلف اسلام، او را مکرر در حدیث و حافظ سنت نبوی می‌دانند و او را فردی مورد وثوق معرفی می‌کنند.

رواق کتاب

محمد حسین مروج کاشانی | به نظر شما چگونه می‌توان مفهوم و پدیده‌ای مانند «استعمار» را برای نوجوانان و عموم مخاطبان با زبان شیوا و به‌اصطلاح فهم‌فهم، بیان کرد؟ بیان برخی از موضوعات برای اقشار مختلف ازجمله نوجوانان، شاید در وهله نخست کار ساده‌ای به‌نظر برسد، اما در عمل پیچیدگی‌ها و ظرافت‌های خاص خود را دارد. اصولاً برای تفهیم مطالب به نوجوانان و جوانان، باید از روش‌های تعاملی و جذاب استفاده کرد. باید به علایق و نیازهای آن‌ها توجه داشت و مطالب را به زبانی ساده و قابل فهم ارائه داد. اما پرداختن به موضوعی مانند استعمار و دسیسه‌های آن، یکی از موضوعاتی است که در شرایط خاص میهن عزیزمان ایران اسلامی و پس از تهاجم رژیم جعلی صهیونیستی به کشورمان که با حمایت آمریکا انجام پذیر، انجام شد، می‌تواند مناسب و موضوعیت داشته باشد. در همین زمینه به این متن توجه کنید: «… ناپلئون بناپارت، سردار فرانسوی در سال ۱۷۹۸ میلادی با ۱۹۰ کشتی و ۵۴۰ هزار سرباز برای تصرف سرزمین مصر، کشور و را ترک کرد. هنوز کشتی‌های ناپلئون به ساحل مصر نرسیده بودند که او پیامی برای مردم مصر فرستاد و در پایان، آن را با نام «نژال علی پاشا» امضا کرد. او مدعی بود مسلمان شده است. ناپلئون برای آنکه دل مصری‌ها را بدست آورد مانند یک مسلمان رفتار می‌کرد. هنگامی که با بزرگان مصری صحبت می‌کرد، در میان گفت‌وگو ناگهان می‌گفت: «به پیغمبر صلوات بفرستید»، در سخنرانی‌هایش همیشه می‌گفت «ما مسلمان‌ها…» و در آغاز نامه‌ها و فرمان‌هایش به یگانگی خداوند و پیامبری حضرت محمد(ص) شهادت می‌داد…».

آنچه بیان شد، بخش‌هایی از کتاب «سرگذشت استعمار» است. اما دلایل پرداختن به این موضوع، تأکید تولید معزز آستان قدس رضوی در زمینه ترویج فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی، به‌ویژه در میان زائران و مجاوران بارگاه ملکوتی عالم آل محمد حضرت امام رضا(ع) است. در ادامه به اختصار، با بخش‌هایی از این مجموعه سه جلدی ارزشمند آشنایی شویم.

علمابه شبهات پاسخ می‌دهند

شیخ طوسی در تہذیب الاحکام در این باره می‌نویسد: نخستین زائر شناخته‌شده قبر امام حسین(ع) بر پایه روایات، جابر بن عبدالله انصاری، صحابی پیامبر(ص) است. شخصی که در روز اربعین سال ۶۱ هجری به زیارت قبر امام حسین(ع) آمد. او با عطیه عوفی همراه بود. (شیخ طوسی، تہذیب الاحکام، ج ۶، ص ۵۲)

سیدبن طاووس در «لہوف» نقل می‌کند: «راوی گفت: چون زنان و اہل بیت حسین(ع) از شام بازگشتند و به کشور عراق رسیدند به راهنمای قافله گفتند ما را از راه کربلا ببر. پس آمدند تا به قتلگاہ رسیدند، دیدند جابر بن عبدالله انصاری و جمعی از بنی‌هاشم و مردانی از اولاد پیغمبر(ص) آمده‌اند برای زیارت قبر حسین(ع)؛ پس همگی به یک هنگام در آن سرزمین گرد آمدند و با گریه و اندوه سینه‌زنی با ہم ملاقات کردند و مجلس عزایی که دل‌ها را جریحه‌دار می‌کرد، برپا کرده و زنانی که در آن نواحی بودند، جمع شدند و چند روز به همین منوال گذشت». (سیدبن طاووس، لہوف، انتشارات جهان، ترجمه سیداحمد فہری رزجانی، ص ۱۹۶) علامه مجلسی در «بحارالانوار» به

زیارت جابر بن عبدالله انصاری از مرقد امام حسین(ع) اشاره کرده است. (علامه مجلسی، بحارالانوار، جلد۸، ص ۳۲۹) با وجود این موارد ذکر شده توسط نویسنده در کتاب او، برخی تاریخ‌نویسان در مورد جزئیات این واقعه اظهار تردید کرده‌اند. آن‌ها معتقدند برخی گزارش‌ها درباره ملاقات جابر با اهل بیت امام حسین(ع) در کربلا ممکن است با واقعیت تطابق کامل نداشته باشد. با این حال، این واقعه به‌عنوان یکی از رویدادهای مهم در تاریخ شیعه باقی مانده و زیارت اربعین به‌عنوان سنتی دیرینه در میان شیعیان ادامه یافته است. (رسالهٔ فی تواریخ

مروری مختصر بر مجموعه‌ای منتشر شده که مخاطبان و به‌ویژه نوجوانان را با زبانی ساده و شیوا با عملکرد و تاریخ این پدیده جهان‌خوار آشنا می‌کند

«سرگذشت استعمار» را بخوانید

آشنایی با «سرگذشت استعمار»

«سرگذشت استعمار» مجموعه‌ای تاریخی – سیاسی است که به همت انتشارات «سوره مهر» در سال ۱۴۰۲ روانه کتاب‌فروشی‌ها شد. «مهدی میرکیایی» که تألیف این اثر ۱۵ جلدی را برعهده داشته، آن را با نگاهی به تاریخ استعمار در جهان و کشورهای دخیل در استعمار ملت‌ها و نوشته است. در این کتاب مطالب و موضوعات مورد بحث در قالب داستان و برای مخاطبان نوجوان به‌ویژه رده سنی

بالای ۱۳ سال بیان شده است. هر چند این مجموعه یک اثر جدی تاریخی – سیاسی است، اما قابل استفاده برای عموم علاقه‌مندان حتی کهنسالان بوده و همگی می‌توانند مخاطب کتاب «سرگذشت استعمار» باشند. این کتاب علاوه بر مجموعه ۱۵ جلدی آن، در سه جلد فشرده با عنوان «دوره سه جلدی مجموعه سرگذشت استعمار» نیز از سوی انتشارات سوره مهر در سال‌های گذشته روانه بازار نشر شده است. مهدی میرکیایی، نویسنده مجموعه ۱۵ جلدی «سرگذشت استعمار» دانش‌آموخته دکتری تاریخ ایران پس از اسلام و عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی است.

در چند این مجموعه یک اثر جدی تاریخی – سیاسی است، اما قابل استفاده برای عموم علاقه‌مندان حتی کهنسالان بوده و همگی می‌توانند مخاطب کتاب «سرگذشت استعمار» باشند. این کتاب علاوه بر مجموعه ۱۵ جلدی آن، در سه جلد فشرده با عنوان «دوره سه جلدی مجموعه سرگذشت استعمار» نیز از سوی انتشارات سوره مهر در سال‌های گذشته روانه بازار نشر شده است. مهدی میرکیایی، نویسنده مجموعه ۱۵ جلدی «سرگذشت استعمار» دانش‌آموخته دکتری تاریخ ایران پس از اسلام و عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی است.

دلایل پرداختن به معرفی این کتاب در این نوشتار، بیانات رهبر فرزانه انقلاب در دیدار سال‌های گذشته خود با نویسندگان و اهل قلم در معرفی این کتاب برای مطالعه و آشنایی با چگونگی غارت کشورهای دیگر توسط استعمارگران بوده است. همچنین آیت‌الله احمد مروی، تولیت آستان قدس رضوی هم خواندن این مجموعه را به اقشار مختلف مردم و به‌ویژه جوانان توصیه و بیان کرده:

گفت‌وگوی میان‌رشته‌ای میان متخصصان علوم مختلف را فراهم کرد. مجموعه مقالات کتاب حاضر، برابند همین نشست علمی و تلاش برای تبیین جامع‌تر پدیده زیارت است. یادآور می‌شود، این کتاب به‌قلم جمعی از نویسندگان در شمارگان ۳۰۰ نسخه و در قطع رقعی تهیه شده و در اختیار علاقه‌مندان به مطالعه قرار گرفته است.

پنجشنبه ۱۶ مرداد ۱۴۰۴ | ۱۳ صفر ۱۴۴۷ | ۱۷ آگوست ۲۰۲۵ | سه سال و هشتم | شماره ۱۰۷۱۲

WWW.QUDSONLINE.IR

حیات پیامبر اکرم(ص) میزان حق تلقی می‌شد و منافقان را با بغضی که به‌حضرتش داشتند، می‌شناختند. سخن معروف جابر درباره حضرت علی(ع) «علی خیر البشر، علی بهترین انسان‌هاست»، الهام‌بخش مؤلف شیعی، جعفر بن احمد قمی شد تا در کتابش به نام «نوادیر الاثر فی علی خیر البشر» یک سوم روایات خود را از جابر نقل کند. علاقه و اعتقاد جابر به امام علی(ع) به‌گونه‌ای بود که در بحارالانوار از او این‌گونه آمده است: «در جنگ احزاب که علی(ع) دشمن را درهم کوبید و متلاشی کرد، ملانکه خوشحال شدند؛ پس هر کس از دیدن علی شادمان نشود، لعنت خدا بر او باد».

روایت‌کننده حدیث «امامان دوازده‌گانه»

اما دیگر راهی که جابر با آن به دفاع از حق برخاست، روایت حدیث و حفظ سخن اهل بیت(ع) بود. یکی از احادیث مشهور و معتبری که از جابر نقل شده، حدیث ائمه دوازده‌گانه است. مرحوم شیخ صدوق در کتاب کمال الدین (ج۱، ص ۳۸) با سندی از جابر بن عبدالله انصاری روایت نقل کرده هنگامی که آیه «أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و أولی الأمر منکم» نازل شد، از رسول خدا(ص) پرسیدیم: یا رسول الله! خدا و رسولش را شناختیم اما «اولی الأمر» چه کسانی هستند؟ حضرت فرمودند: «آن‌ها خلفا و ائمه مسلمین هستند که اولین آن‌ها علی بن ابیطالب(ع) و پس از او امام حسن(ع) و…» آن حضرت نام همه ائمه دوازده‌گانه(ع) را تا امام دوازدهم(عج) ذکر کردند.

پیام من را به فرزندم برسان

ماجرای ملاقات جابر بن عبدالله با امام باقر(ع) در بسیاری از منابع گزارش شده است. جابر از پیامبر اکرم(ص) شنیده بود تو چندین عمر می‌کنی که فرزندتی از ذریه من و همنام من را ملاقات می‌کنی، او شاکفنده علم «بیقرّر لعلم یقرّ» است، پس سلام مرا به او برسان. جابر پیوسته در پی یافتن این فرزند بود تا جایی که در مسجد مدینه صدا می‌کرد: «یا باقر‌العلم». سرانجام روزی محمد بن علی(ع) که در آن زمان در سنین نوجوانی یا جوانی بود دریافت و سخن پیامبر(ص) را به محضر ایشان رساند.

تأثیر واقعه بر تاریخ شیعه

رود جابر بن عبدالله انصاری به کربلا در اربعین امام حسین(ع) نه تنها به‌عنوان نخستین زیارت‌رسمی از مرقد سیدالشهدا(ع) ثبت شده، بلکه به تقویت فرهنگ عزاداری و زیارت در میان شیعیان کمک کرد. این واقعه نشان‌دهنده وفاداری جابر به امام حسین(ع) و آرمان‌های او بود و به‌عنوان الگویی برای شیعیان در ادای احترام به امام حسین(ع) و یادآوری قیام عاشورا باقی ماند. زیارت اربعین نیز به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مناسبت‌های مذهبی شیعیان، هر سال با حضور میلیون‌ها زائر در کربلا برگزار می‌شود. (وقایع الایام، جلد۱، صفحه ۳۹)

منبع:

شخصیت‌شناسی جابر بن عبدالله انصاری؛ مقاله، نویسنده: موری، دکتر مهدی؛ مطالعات قرآن و حدیث سفینه، پاییز ۱۴۰۱ -شماره ۷۶

«صیاد در دام»، «قانون سیاه»، «از دواج با دریا»، «شاه در سبد»، «زنی به جای مردان»، «افطار در کلیسا»، «تاج در گهواره»، «سرهنگ بی‌سواد»، «۶۶ بار زیر قولش‌ان زند»، «روزنامه‌نگاری که یک کشور را خرید»، «آگهی برای استخدام آدمکش» و… از جمله موضوعات مطرح‌شده در فصل‌های مختلف این اثر ارزشمند سه‌جلدی است که هر یک با داستان و قصه‌ای جذاب، خواننده را به عمق وقایع و اتفاقات مرتبط با استعمار و… می‌برد. مجموعه سرگذشت استعمار (دوره سه جلدی) یک اثر ماندگار و جذاب برای نوجوان‌هایی است که می‌خواهند از حقایق تاریخی جهان اطلاع یابند. حقایقی که رهبران و سردمداران کشورهای غربی تلاش در تحریف یا انکار آن‌ها دارند. درزهای پلیدی که با سرمایه و ثروت کشورهای دیگر، پولدار شدند و دیگر ملت‌ها را با ظلم و بی‌عدالتی در موضع ضعف و فقر نگه داشتند.

«زنی به جای مردان»

در اینجا به‌عنوان نمونه، بخش‌هایی از داستان «زنی به جای مردان» از این کتاب را به اختصار بیان می‌کنیم.

«… هنگامی که سلطان مراد عثمانی، جانشین سلطان سلیمان، از آشفتنگی و آشوب‌های داخلی ایران باخبر شد، تصمیم گرفت با سپاهی بزرگ که خودش مدعی بود تعداد سربازان آن به ۳۰۰ هزار نفر می‌رسد به ایران حمله کند. شاه محمد در برابر حمله عثمانی این قدر ضعف نشان داد که هشرش «مهدعلیا» فرماندهی سپاه ایران را به‌عهده گرفت و در نبردی در قفقاز، عثمانی‌ها را شکست داد. مهدعلیا تصمیم داشت ارتش ایران را دوباره به حرکت درآورد، اما سران سپاه به تقسیم غنائیم مشغول شدند و از دستور او سرپیچی کردند، مهد علیا قهر کرد و به قزوین برگشت. فرماندهان سپاه هم که نگران بودند از او آن‌ها نزد شاه بدگویی کند، به قزوین رفتند و در برابر شاه، تهمت‌های فراوان به او زدند و سپس او را جلو شاه ضعیف‌النفس، خفه کردند…».